

LÆSEVEJLEDNING OG OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER FOR FORSLAG TIL NATURA 2000-PANER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Alle har mulighed for at indgive høringssvar til de offentliggjorte forslag til Natura 2000-planer senest 10. april. Planerne kan få stor betydning for landbrugserhvervet i og omkring de udpegede Natura 2000-områder.

Naturstyrelsen har udarbejdet et forslag til en naturplan til hvert af de 252 Natura 2000-områder. [Læs om det overordnede indhold i Natura 2000 planerne.](#) Natura 2000-planerne, der er i høring, er for 2. planperiode 2016 – 2021, og angiver de langsigtede målsætninger for de udpegede Natura 2000-områder og retningslinjer for den nødvendige indsats i perioden.

Planerne er i høring frem til d. 10. april 2015.

De nye planer bygger oven på 1.generation planerne for periode 2009 – 2015 og er juridisk en revision af 1. generation af planerne.

Planer for perioden 2016 – 2021 er mindre detaljerede og indsatsprogrammet mindre specifikt, end i de nugældende planer, men ambitionsniveauet er ikke blevet mindre. Hensigten med, at beskrive indsatserne mere overordnet, har været at finde en ny vej i samarbejdet med kommunerne og give mere vide rammer til det kommunale råderum.

Detaljeringsgraden er også reduceret, ved at der ikke er gengivet ligeså meget af datagrundlaget fra basisanalyserne i planforslagene. Det medfører imidlertid, at det kan være nødvendigt også at læse udvalgte dele af basisanalyserne, for at kunne forstå baggrunden for planerne, og vurdere de mulige konsekvenser forud for et høringssvar.

Den løbende proces med kortlægning, udpegnings, basisanalyser, Natura 2000 planer og

handleplaner betyder at det kan være meget svært at gennemskue, hvornår man som lodsejere skal afgive høringssvar. Men den rullende planlægning betyder at den kortlægning, der blev gennemført i årene 2010 og 2011 førte til, at man i 2012 opdaterede udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne. Udpegningsgrundlagene var i høring, men uden kortbilag. De opdaterede kort blev præsenteret i basisanalyserne i 2013. Men disse var ikke i offentlig høring og det er således med de nuværende planforslag, man som lodsejer for første gang bliver præsenteret for kortdata, udpegningsgrundlag og forvaltningsplan for naturen samlet, og derfor også første gang man reelt kan forholde sig til de konkrete mulige konsekvenser for ejendommen, og erhvervsudøvelsen i og omkring området.

NATURA 2000 PLANERNE

Målsætningerne i Natura 2000 planerne giver retning for planernes indsats og klargør grundlaget for myndighedernes udøvelse af beføjelser efter lovgivningen i øvrigt. Det vil typisk ske i forbindelse med tilladelser og dispensationer, der kan påvirke Natura 2000-områderne.

Indsatserne, beskrevet i planen, sætter rammerne for den aktive forvaltningsindsats, der skal ske i årene 2016-21.

Planerne kan derfor have konsekvenser for landbrug, både i og omkring de udpegede Natura 2000-områder. Det vil derfor i mange tilfælde være relevant, at afgive et høringssvar til de Natura 2000 planer, som landbrug kan blive berørt af.

Forslagene til 2. generation af Natura 2000-planer kan ses på [Naturstyrelsens Hjemmeside](#).

Herunder er udarbejdet en kort vejledning til hvordan lodsejere og deres rådgivere kan orientere sig i planernes indhold, og på den baggrund overveje om og hvordan der skal afgives et høringssvar. Der er i vejledning fokus på, at beskrive udvalgte forhold af særlig interesse for landbrugserhvervet, baggrunden for valgene er nærmere beskrevet i vejledningen.

Ikke alle aspekter og konsekvenser af planlægningen er berørt. En række af planerne rummer ikke nye indsatser (mindre og velafgrænsede områder) eller indsatser af væsentlig betydning for landbrugserhvervet, der ikke allerede reguleres via vandplanlægningen (primært marine områder).

INDHOLD

- [Anbefalinger til høringssvar](#)
 - [Anbefalinger ved afgivelse af høringssvar](#)
- [Basisanalysens centrale afsnit/tabeller](#)
 - [Basisanalysens afsnit 2.2. Udpegningsgrundlag](#)
 - [Basisanalysens afsnit 2.5.1 Forekomst og udvikling i naturtypens areal](#)
 - [Basisanalysen afsnit 2.6.1 Trusler, der vurderes konkret i denne basisanalyse](#)
- [Forslaget til Natura 2000-planen](#)
 - [1. Natura 2000-planlægning'](#)

- 2. Områdebeskrivelserne
- 3. Målsætninger
- 4. Indsatsprogrammet
- Baggrunden for de valgte opmærksomhedspunkter
 - 1. Nye kortlagte naturtyper
 - 2. Ændringer i områdeudpegninger
 - 3. Justeringer af udpegningsgrundlaget
 - 4. Ny type trusselsvurdering
 - 5. Nyt virkemiddelkatalog
- Rullende planlægning
- Den videre proces frem mod handleplaner

Anbefalinger til høringssvar

Efter høringsperioden udarbejder Naturstyrelsen de endelige, samlede Natura 2000-planer og offentliggør dem i efteråret 2015.

Det er derfor nu, i forbindelse med høringsprocessen, det er muligt og vigtigt at berørte lodsejere og lokale foreninger sætter sig ind i planernes indhold og målsætninger. Det lokale kendskab, lodsejere har til områderne, kan være med til at kvalificere planerne – og stille spørgsmål ved, om de mål, der opstilles i udkastene til planerne, er realistiske. Derfor er det vigtigt at afgive sit høringssvar, for der er ikke mange, der har bedre lokalkendskab end dem, der ejer jorden.

Kendskab til planernes indhold kan også have interesse på det mere strategiske plan, så ejendomme på længere sigt kan tilpasse sig de krav, der uundgåeligt kommer i fremtiden.

[Til top](#)

ANBEFALINGER VED AFGIVELSE AF HØRINGSSVAR

Høringssvar skal sendes til Naturstyrelsen. Det er ikke kommunerne, der har udarbejdet de udkast til planer der nu er i høring, men for privatejede arealer, er det kommunen der skal sikre gennemførsel af planen. Kommunerne kan derfor ofte være alliancepartnere i forbindelse med afgivelse af høringssvar. Hent evt. inspiration fra kommunens høringssvar, hvor disse foreligger.

Vær kort og præcis i høringssvaret. Angiv altid nummer på den eller de konkrete planer som høringssvaret omhandler. Ved reference til bestemte steder i planerne, så vær præcis med sideangivelse m.m. Marker evt. på et kort, hvis det er helt specifikke arealer, der afgives bemærkninger til.

Brug faglige argumenter og lokalkendskab. Der er større sandsynlighed for at blive hørt, hvis høringssvarene er velbegrundede.

Synliggør konsekvenserne af planernes mål/indsatser, hvor indholdet har vidtrækkende konsekvenser.

Synliggør uhensigtsmæssigheder, hvis målsætningen og indsatsen virker urealistiske. Ligeledes bør modstridende interesser beskrives.

Vær konstruktiv i høringssvaret. Hvis muligt angiv forslag til løsninger af evt. problemer.

[Til top](#)

Basisanalysens centrale afsnit/tabeller

I forhold til Naturplanerne for perioden 2009 – 2015, er disse planer væsentligt kortere og en række af de grundlæggende beskrivelser, datagrundlag og trusselvurderinger fra basisanalyserne er ikke beskrevet i forslaget til naturplanen. Derfor anbefaler SEGES at visse centrale tabeller (se forslag herunder) i Basisanalysen til planen, bliver vurderet sammen med Natura 2000 planen. Basisanalysen udgør det tekniske grundlag for de kommende planer. De enkelte basisanalyser ligger samme sted som forslag til Natura 2000 planerne på Naturstyrelsens hjemmeside. Basisanalyserne har ikke været i høring, fordi Naturstyrelsen har ønsket at afkorte processen og vurderet, at basisanalysen alene bygger på faglige data.

Faktaboks

Basisanalyserne er første trin i planlægningen af Natura 2000-planerne for 2016-21. Der er for hvert af de udpegede Natura 2000-områder en tilhørende basisanalyse. Hver basisanalyse indeholder:

- Kortlægning af habitatnaturtyper og levesteder for arter, som områderne er udpeget for at beskytte.
- Vurdering af naturtilstanden og en foreløbig vurdering af konkrete trusler
- Et resumé, som på kortbilag angiver beliggenheden af de kortlagte arealer og tilstanden.

[Læs mere om basisanalyserne.](#)

[Til top](#)

BASISANALYSENS AFSNIT 2.2. UDPEGNINGSGRUNDLAG

Områdets udpegningsgrundlag er angivet i tabelform og nye naturtyper/arter er angivet med NY

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 41			
Naturtyper:	Lobelieso (3110)	Søbred med småurter (3130)	NY

	Kransnålalge-so (3140)	NY	Næringsrig sø (3150)	
	Brunvandet sø (3160)		Våd hede (4010)	
	Tør hede (4030)		Surt overdrev* (6230)	
	Tidvis våd eng (6410)	NY	Højmose* (7110)	
	Nedbrudt højmose (7120)		Hængesæk (7140)	
	Kildevæld* (7220)		Rigkær (7230)	
	Bog på mor (9110)	NY	Ege-blandskov (9160)	NY
	Stilkege-krat (9190)		Skovbevokset torvemose* (91D0)	NY
	Elle- og askeskov* (91E0)			
Arter:	Stor vandsalamander (1166)		Damflagermus (1318)	
	Odder (1355)		Blank seglmos (1393)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 29			
Fugle:	rordrum (Y)	stor skallesluger (T)	
	fiskeørn (Y)		

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes ved naturtyper og arter henviser til talkoder fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver at der er tale om en prioriteret naturtype. Ved fuglearter: "T" = trækfugl, "Y" = ynglefugl.

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet er blevet revideret som beskrevet oven for.

Naturtyperne suppleret med småarter, kransnålalge-so, tidvis våd eng, bog på mor, ege-blandskov samt skovbevokset torvemose er nye på udpegningsgrundlaget.

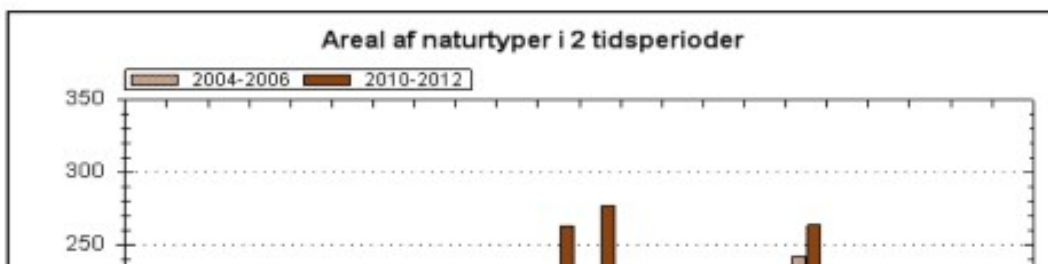
Figur 1. Opdateret udpegningsgrundlag for området, basisanalyse 2016-21 Natura 2000-område nr. 41. Denne tabel er også gengivet i de enkelte Natura 2000 planer (afsnit 2.1).

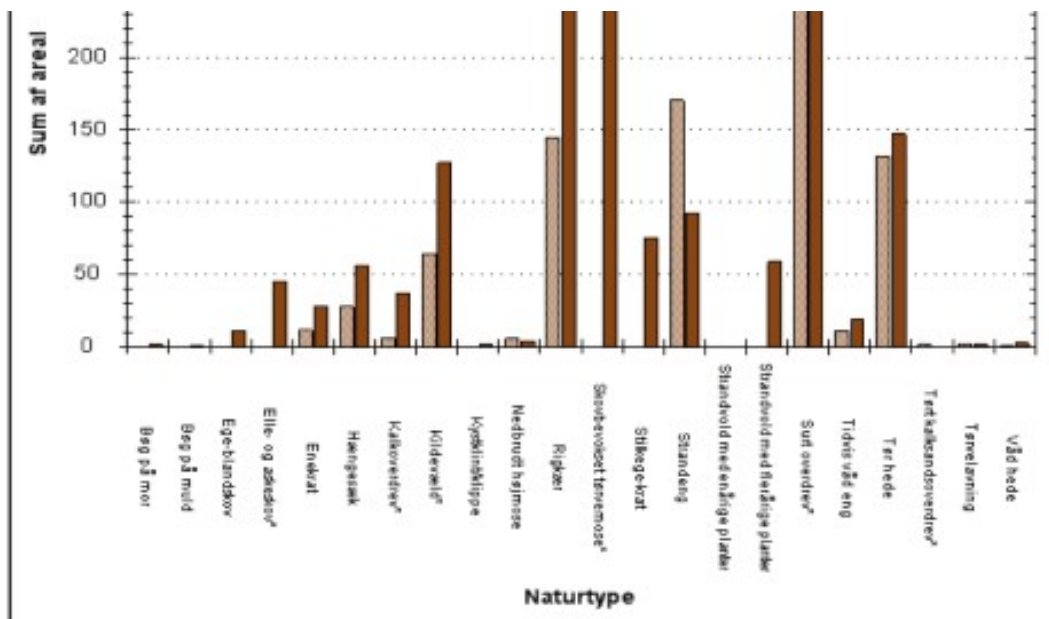
Ændringerne i områdernes udpegningsgrundlag kan have konsekvenser for den overordnede målsætning for området og ved myndighedsbehandling af anden lovgivning, se afsnittet "Baggrunden for de valgte opmærksomhedspunkter". Ændringerne kan også ses på [Naturstyrelsens hjemmeside](#).

[Til top](#)

BASISANALYSENS AFSNIT 2.5.1 FOREKOMST OG UDVIKLING I NATURTYPENS AREAL

I enkelte områder er der kortlagt væsentligt større arealforekomster, og allerede kortlagte forekomster kan være blevet underopdelt i nye typer eller om-klassificeret til anden naturtype. Disse ændringer er opsummeret i tabellen i afsnittet og ændringerne er i et vist omfang forklaret i tekst under tabellen.

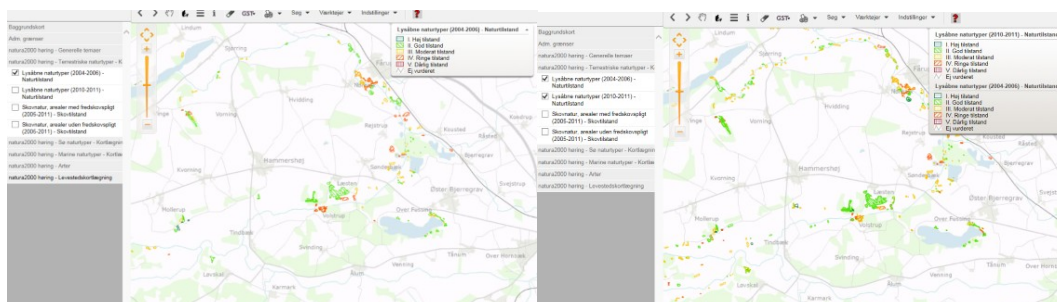

Fordeling og udvikling af naturtypernes areal. I figuren er der foretaget en sammenstilling af de kortlagte, terrestriske naturtypers areal for 1. og 2. kortlægningsperiode. Flere naturtyper var ikke omfattet af kortlægningen 2004-06.

Figur 2. Ændringer i kortlægningen af naturtypearealet fra de to kortlægninger. Basisanalysen for Natura 2000-område nr. 30. Af tabellen fremgår, om og evt. hvilke nye naturtyper der er kortlagt.

Det samlede antal ha med nykortlagte naturtyper er beskrevet i dette afsnit, ligesom der er en forklaring på hvorfor antallet evt. er øget. Ændringerne i kortlægningen kan have konsekvenser ved myndighedsbehandling af anden lovgivning, se afsnittet "Baggrunden for de valgte opmærksomhedspunkter".

Detaljeret kort over kortlagte forekomster fremgår af statens [Miljøgis](#), se eksempel nedenfor.

Figur 3. Skærmdumps fra miljøministeriets kortlag til Natura 2000-planerne. Eksemplet er fra Natura 2000-område nr. 30. På 2. skærmdump er de nykortlagte naturtyper vist. Det ses her, at der er kommet mange nykortlagte arealer.

[Til top](#)

BASISANALYSEN AFSNIT 2.6.1 TRUSLER, DER VURDERES KONKRET I DENNE BASISANALYSE

Afsnittet rummer en vurdering af en række væsentlige trusler der har indgået konkret i kortlægning og tilstandsvurdering af naturtyper og levesteder inden for det gennemførte NOVANA-program. Omfanget af de vurderede trusler, indgår som rettesnor for tilrettelæggelsen af indsatsprogrammet i planforslaget og afsnittet kan øge forståelsen af retningslinjerne for området.

Som noget nyt er truslen fra landbrugsdrift på tilstødende arealer vurderet for habitatnaturtyperne, og hvis truslen er vurderet væsentlig, er der fastsat en indsats mod truslen i de områdespecifikke retningslinjer i Natura 2000 planen (afsnit 4). Ligeledes indgår en mere præcis vurdering af trusler fra invasive arter også. Ændringerne kan få betydning ved myndighedernes vurderinger af anden lovgivning og for, hvor virkemidlerne kan finde anvendelse f.eks. ved tilskud.

[Til top](#)

Forslaget til Natura 2000-planen

Alle planforslagene er opbygget efter samme skabelon, afspejlet i planernes indholdsfortegnelse

1. Natura 2000-planlægning	5
1.1 Natura 2000-planen er bindende for myndighederne	6
1.2 Naturtilstand og gunstig bevaringsstatus	7
2. Områdebeskrivelse	8
2.1 Områdets udpegningsgrundlag	9
2.2 Tilstanden for områdets udpegede natur	9
2.2.1 Terrestriske naturtypers arealfordeling og tilstand	10
3. Målsætninger	11
3.1 Overordnet målsætning for Natura 2000-området	11
3.2 Konkrete målsætninger for naturtyper og arter	11
3.3 Modstridende naturinteresser.....	12
4. Indsatsprogram	13

1. NATURA 2000-PLANLÆGNING

Dette afsnit er af generel karakter og enslydende for alle planforslag.

[Til top](#)

2. OMRÅDEBESKRIVELSERNE

Områdebeskrivelsen opsummerer de væsentligste naturinteresser, der ligger til grund for at området er udpeget. Områdebeskrivelserne er også en kort opsamling på data fra området og gengiver analyser og resultater fra basisanalysen, herunder udvikling og status for arter og

naturtyper på udpegningsgrundlaget.

[Til top](#)

3. MÅLSÆTNINGER

I langt de fleste planforslag er målsætningerne de samme som i de gældende planer for perioden 2010-15, dog kan de langsigtede målsætninger være tilrettet som følge af justeringer i udpegningsgrundlaget for det enkelte område, og de konkrete målsætninger for fugle er søgt præciseret.

Målsætningerne er bindende for myndighederne og rækker ud over den enkelte planperiode. Det betyder, at myndighederne i deres nuværende administration i forbindelse med afgørelser, dispensationer m.m., herunder f.eks. husdyrgodkendelser, skal udarbejde konsekvensvurderinger, der tager udgangspunkt i målsætningerne. Dette også selvom der ikke er nogen tidsfrist på opfyldelse af målene i Natura 2000 planerne.

Den overordnede målsætning for området angiver det overordnede sigte for, hvordan området skal udvikle sig, for at bidrage til opnåelse af gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter.

De konkrete målsætninger beskriver den ønskede udvikling for de arter og naturtyper, der er på områdets udpegningsgrundlag. For de arter og naturtyper, hvortil der er udviklet tilstandsvurderingssystemer, er målet at sikre opnåelse eller fastholdelse af tilstandsklasserne I-II, samt at den arealmæssige udbredelse skal være stabil eller stigende. For arter uden tilstandsvurderingssystem er målet at opnå gunstig bevaringsstatus ud fra bedste viden og en stabil eller stigende arealudbredelse.

For planer med væsentlige ændringer i udpegningsgrundlaget, kan der være sket ændringer af de langsigtede målsætninger i forhold til første planperiode.

[Til top](#)

4. INDSATSPROGRAMMET

I modsætning til målsætningerne, der ikke ændres væsentligt fra den ene planperiode til den anden, sætter planernes indsatsprogram rammerne for den handling der skal ske i den konkrete planperiode og er ligesom målsætningerne bindende for myndighederne.

Indsatprogrammet er udformet som retningslinjer opbygget efter mål- og rammestyringsprincippet, således at den statslige plan fastlægger de krav til indsatsen i planperioden, der er nødvendige for at sikre nationalt besluttede prioriteringer.

De nationalt udformede prioriteringer er at:

- Færdiggøre indsatsen fra den gældende planperiode 2010-15
- Sikre pleje på lysåbne og plejekrævende naturarealer

- Igangsætte en strategisk indsats for at forbedre og sikre den sårbare natur gennem etablering af større sammenhængende og mere robuste naturarealer
- Iværksætte en særlig indsats for truede ynglefugle og mod invasive arter.

I den enkelte plan er retningslinjerne opdelt i **generelle retningslinjer** og evt.

områdespecifikke retningslinjer. Naturstyrelsen har taget udgangspunkt i en bruttoliste over retningslinjer, og for det enkelte område, indsat de for området relevante retningslinjer, der sikrer gennemførslen af mål og indsats. Relevans afhænger af udpegningsgrundlag og vurderet potentiale.

De generelle retningslinjer, der gælder for alle områder, tager sigte på at forsætte generelle indsatser eller afslutte større konkrete indsatser/projekter fra første planperiode.

Bruttoliste over generelle retningslinjer:

- 1.1. Myndighederne tager i deres administration af lovgivningen og deres forvaltning udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget.
- 1.2. Der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje.
- 1.3. Der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter.
- 1.4. Der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåbne naturtyper.
- 1.5. Hydrologiprojekter finansieret via landdistriktsprogrammet, igangsatte Life-projekter og udvidelse/sikring af levesteder fra Natura 2000-planen 2010-15 afsluttes.
- 1.6. For skovnaturtyper skal sikres en skovnaturtypebevarende drift og pleje. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtelsen.
- 1.7. Indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.

De områdespecifikke retningslinjer beskriver de særlige indsatser, der følger af den nationale prioritering af nye indsatser for den kommende planperiode, samt viderefører den særlige prioritering for de særligt truede arter og naturtyper fra første planperiode. Det vil sige naturtyper som rigkær, overdrev og højmoser og arter som f.eks. eremit, hedepletvinge og terner.

Bruttoliste over område specifikke retningslinjer:

- 2.1. Der sikres sammenhæng mellem forekomster af xx og yy naturtype med henblik på at gøre arealet mere robust overfor a) pludselige hændelser (f.eks. ekstreme vejrforhold), b) klimaændringer c) for at mindske randpåvirkninger fra omkringliggende landbrugsarealer eller d) for at bidrage til etablering af større

driftsenheder.

- 2.2. Naturstyrelsen forbereder og igangsætter i dialog med relevante kommunalbestyrelser et større projekt med fokus på at skabe sammenhæng mellem arealer med overdrev, kildevæld og rigkær i og omkring 7 ådale i Natura 2000-områderne nr. 15, 18, 22, 30, 33, 222 og 223 og med henblik på at kunne genoprette gunstig bevaringsstatus for rigkær. Projektet skal i det omfang, at det er muligt indenfor EU-Life-ordningens projektkrav bidrage til opfyldelse af vandmiljø- og klimamål. Potentielt berørte lodsejere vil blive nærmere orienteret i forbindelse med udarbejdelse af et projektforslag.
- 2.3. Tilstanden af levestederne for (xx ynglefugle) forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- 2.4. Tilstanden af levestederne for (xx kolonirugende ynglefugle) forbedres, således at (antal/% kortlagte levesteder fra målsætningen) af de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
- 2.5. Der søges udtaget kulstofholdige lavbundsjord i tilknytning til x habitatnaturtype eller levested for y art, så der kan skabes større sammenhængende arealer samtidig med, at udtagningen bidrager til at reducere udledningen af CO₂ og et renere vandmiljø.
- 2.6. Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden ved enten efterfølgende pleje eller periodevis rydning/skrælning/afbrænding.
- 2.7. Der iværksættes en bekæmpelse af invasive arter på naturtyperne xx og yy med fokus på arealer med en forekomst på over 10 %.
- 2.8. NaturErhvervstyrelsen udarbejder en strategi for beskyttelse af marsvin i danske farvande.
- 2.9. NaturErhvervstyrelsen vurderer behovet for og igangsætter eventuel nødvendig regulering af fiskeri på og omkring boble- og stenrev.
- 2.10. Naturstyrelsen vurderer og justerer på baggrund af udarbejdet strategi efter behov vildtreservatet (bruges i områderne 14, 28, 56, 89, 127 som ikke er færdig med udgangen af 1. planperiode)
- 2.11. Naturstyrelsen gennemfører undersøgelser med henblik på en afklaring af, om der er behov for efterfølgende revision af reservatbestemmelserne til sikring af levestederne for x (i områderne 14, 16, 28, 154, 245).
- 2.12. Kommunen og offentlige lodsejere skal være særlig opmærksomme på xx naturtype og a art, som har en væsentlig forekomst i området (jf. områdets målsætning) og er i tilbagegang.

De områdespecifikke retningslinjer er det mest konkrete indhold i Natura 2000-planerne, og

giver sammen med de konkrete kortlagte forekomster af naturtyper og arter nævnt i retningslinjerne en pejling på, hvor kommunerne og andre myndigheder vil arbejde for at lave aftaler om pleje, ekstensivering af driften, vandstandshævninger, reservatbestemmelser og større Life projekter mv.

Indsatsprogrammet er bindende for myndighederne i planperioden 2016 – 2021. Dvs. at det er under de områdespecifikke retningslinjer, det er muligt at se hvilken konkret indsats myndighederne skal forøge at gennemføre i denne periode. Retningslinjerne er ikke konkrete for enkelte stadfæstede naturarealer, da kommunerne skal forsøge at indgå frivillige aftaler med de lodsejere, der er interesserede i at deltage i projekter m.m. Det er dog muligt, i et vist omfang ud fra kort over de enkelte naturtyper og arters levesteder at genfinde, hvor det må formodes, at indsætterne skal finde sted.

Nogle af Naturstyrelsen kriterier for brug af de generelle og specifikke retningslinjer:

- 1.1. Indsættes i alle planer
- 2.1. Denne retningslinje indskrives kun i områder, hvor screening har vist et potentiale for sammenbinding i enheder af mindst 30 ha. Arealer under 30 ha falder ind under den generelle retningslinje ovenfor
- 2.4. Formuleringen er tilrettet efter formuleringen i målsætningen for de kolonirugende fuglearter.
- 2.5. Skrives kun i områder, hvor screening peger på et potentiale for mere end 10 ha – arealer mindre end dette rummes i de generelle retningslinjer.
- 2.9. Skrives i alle 16 planer med marsvin på udpegningsgrundlaget.
- 2.12. Samme liste over særligt truede arter/naturtyper som fra plan 1 bruges

I planer, hvor nye indsætser ikke er relevante, forekommer der ikke områdespecifikke retningslinjer.

[Til top](#)

Baggrunden for de valgte opmærksomhedspunkter

Planerne er udarbejdet over samme skabelon, og som en mål- og rammestyringsplan. De er derfor hverken særligt omfattende eller umiddelbart særligt konkrete. Samtidigt er der i høj grad sket en videreførelse af målsætningen og indsatsprogrammet fra første planperiode.

Det er Naturstyrelsens vurdering, at der i godt 1/3 af de udpegede områder i den kommende planperiode ikke skal igangsættes en ny indsats, men at indsatsen fra 1. planperiode skal færdiggøres, og der skal for de plejekrævende naturtyper fortsat arbejdes på at etablere naturpleje.

SEGES vurderer, at der siden sidste plan er sket 5 primære ændringer, som kan have yderligere eller nye konsekvenser for lodsejere og erhvervsdrivende i, og i nærheden af Natura 2000-områderne.

1. Nye kortlagte naturtyper
2. Ændringer i områdeudpegning
3. Justeringer af udpegningsgrundlaget
4. Ny type trusselsvurdering
5. Nyt virkemiddelkatalog

[Til top](#)

1. NYE KORTLAGTE NATURTYPER

Målene og indsatsprogrammet for Natura 2000-områder bygger på udpegningsgrundlaget. Det langsigtede mål er at sikre gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, der er på områdernes udpegningsgrundlag. Kortlagte forekomster af habitatnaturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne kan/vil få konsekvenser ved myndighedsbehandling af anmeldelser og ansøgninger om tilladelser eller godkendelser.

Kortlagte forekomster af habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget kan have umiddelbare konsekvenser ved miljøgodkendelser af husdyrbrug, hvis typerne henregnes til de ammoniakfølsomme habitatnaturtyper omfattet af kategori 1. Ved NOVANA kortlægningen forud for natura 2000-planerne, er der fundet nye forekomster af arter og habitatnaturtyper, hele områder og mosaikforekomster er kortlagt mere detaljeret. Der er tilsyneladende også kortlagt med udvidede fortolkninger af visse af naturtyperne, hvorfor forekomster af forarmede naturtyper også er kortlagt.

I denne kortlægningsrunde er en række af de marine naturtyper, og naturtyper i småsøerne kortlagt for første gang!

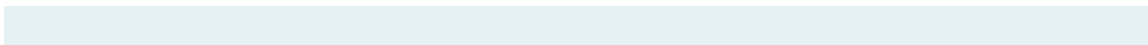
Nye arealforekomster af habitatnaturtyper, der allerede er på udpegningsgrundlaget omfattes umiddelbart af gældende udpegningsgrundlag.

[Til top](#)

2. ÆNDRINGER I OMRÅDEUDPEGNINGER

Arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget er udgangspunktet for den indsats, der skal gøres i et Natura 2000 område. I forbindelse med myndighedsbehandling, der kan medføre restriktioner i landbrugsdriften, bør man derfor altid sikre sig, at den strenge beskyttelse og de restriktioner, det kan medføre, er bundet op på udpegningsgrundlaget. Øvrige naturtyper og arter er ikke omfattet af den strenge beskyttelse.

Se [kommissionens hjemmeside](#), hvor du kan finde direktivet og div. guidelines.

FAKTABOKS

Kan man flytte grænserne for Natura 2000-områderne?

Det er meget vanskeligt, og administrativt tungt at få flyttet grænserne for et Natura 2000 område.

Der kan kun i ganske særlige tilfælde blive behov for at ændre på afgrænsningen af et Natura 2000 område. Det kan dog ske, hvis der fremkommer nye oplysninger om forekomster af arter og/eller naturtyper, der er omfattet af direktivernes udpegningskrav, men som der endnu ikke er udpeget områder for, eksempelvis ved indvandring af nye prioriterede arter. Udvidelse af et udpeget område kan også forekomme som en del af et naturgenopretningsprojekt, hvor det eksisterende område udvides i forbindelse med naturgenopretningen, eksempelvis som det skete i forbindelse med naturgenopretningen af Skjern Å og enge. Ændring i områdeafgrænsning kan desuden ske, hvis der foreligger klare fejl i afgrænsningen i forhold til det oplyste ved områdets udpegning.

Forpligtelsen til at udpege og indsende lister over udepegede områder følger direkte af habitatdirektivet. Det har været en lang, og langt fra uproblematisk proces at foretage områdeudpegningerne, og afgrænsningen af Natura 2000-områderne er blevet indmeldt til EU og godkendt. Områdernes afgrænsning er fastlagt med udpegningen vedtaget med Habitatbekendtgørelsen. Det er efter national lovgivning kun miljøministeren, der kan ændre på afgrænsningen af Natura 2000-områder på land og på havet med hjemmel i miljømålsloven. Ændringer skal godkendes af EU-kommissionen.

Der kan foretages tekniske rettelser, i form af kortekniske tilretninger.

[Til top](#)

3. JUSTERINGER AF UDPEGNINGSGRUNDLAGET

Naturstyrelsen foretager løbende mindre justeringer af udpegningsgrundlagene for det enkelte område. Det sker når overvågningen viser, at der er hidtil usete væsentlige habitatnaturtype- eller artsforekomster i et område. Justeringerne sker med udgangspunkt i de samme kriterier som ved den oprindelige udpegning, som var baseret på bestemmelser i direktiverne samt nationale fortolkninger af væsentlighed i forhold til habitatnaturtyper og habitatarter.

En justering af udpegningsgrundlaget, kan medvirke til at de langsigtede bevaringsmål for områderne også opdateres. Og de nye forekomster skal også indgå i myndighedsbehandlingen som anført ovenfor.

FAKTABOKS

Kan man få arter ud af udpegningsgrundlaget, hvis arterne ikke er tilstede?

Det vurderes at være meget vanskeligt, og administrativt tungt at få arter ud af udpegningsgrundlaget.

I Danmark er vi, i kraft af habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet, forpligtede til at medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og i Danmark naturligt hjemmehørende arter, der er medtaget i EF-habitatdirektivets bilag I og II og i EF-fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I, samt regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter og forekomster, der er relevante som følge af [EF-fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2](#).

Det grundlæggende formål med udpegninger af Natura 2000-områderne er, at sikre et europæisk netværk af særlige områder til beskyttelses, bevarelse eller, hvor passende, genskabelse af forhold, der medvirker til at sikre gunstig bevaringsstatus for udpegningsgrundlaget i dets naturlige udbredelsesområde. Det vil sige typer og arter, der optræder på listerne.

Justering af udpegningsgrundlaget for det enkelte område kan komme på tale, hvis den regelmæssige vand- og naturovervågning eller forvaltningen af områderne viser, at nye arter eller naturtyper, som er omfattet af direktivet, er fundet/kommet til i en områdeudpegning eller, at arter på udpegningsgrundlaget i et Natura 2000-område ikke længere er til stede, forudsat at den manglende tilstedeværelse skyldes naturlige årsager, der ikke har sammenhæng med forvaltningen af området.

Hvis en myndighed bliver opmærksom på ændringer i udpegningsgrundlaget, eksempelvis at arter eller naturtyper er forsvundet eller nye er kommet til, skal dette meddeles til Naturstyrelsen.

Ændring af et Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag skal meddeles Europa-Kommissionen via Miljøministeriet.

Naturstyrelsen har forklaret, at det med udgangspunkt i forpligtelserne, er meget vanskeligt at få ændret listerne igen. Det gælder for eksempel fugle, der regnes for danske ynglefugle. Dels skal der være data fra mindst 12 år der viser, at arten ikke har været i området og dels skal det dokumenteres, at artens manglende tilstedeværelse ikke skyldes fejlforvaltning. Det skal selvfølgelig ikke afholde den enkelte til i forbindelse med et høringssvar at påpege mangler/fejl og henstille til Naturstyrelsen at der skal igangsættes en proces med at få fjernet f.eks. en ikke-forekommende fugl fra udpegningsgrundlaget.

Det kan dog være relevant i et høringssvar at bidrage med viden om en arts/naturtypes manglende tilstedeværelse, hvis det vurderes, at grundlaget for udpegningen er forkert for det respektive område. For eksempel, hvis forekomsten er uvæsentlig, og de naturgivne forhold i området arten/typen vil umuliggøre opnåelse af gunstig bevaringsstatus

[Til top](#)

4. NY TYPE TRUSSELSVURDERING

Naturstyrelsen har som nyt, for denne planperiode peget på en indsats for at reducere randpåvirkningerne fra omliggende omdriftsarealers påvirkning af naturarealer. Vurdering af omfanget af denne trussel indgår i basisanalyserne, og hvis omfanget er vurderet væsentligt vil det være afspejlet i de *"Område specifikke retningslinjer"* i indsatsprogrammet i forslaget til Natura 2000-planen.

[Til top](#)

5. NYT VIRKEMIDDELKATALOG

Virkemidlerne fordeler sig som sidst i tre hovedkategorier, planlægningsindsatsen f.eks. ved kommuneplanlægningen, ved myndighedernes forvaltning af lovgivningen, herunder anmeldelsesordningerne og ved husdyrgodkendelser, samt i den aktive drift og naturforvaltning af områderne. Denne planperiode viderefører en række af virkemidlerne fra sidste planperioden, men der er også kommet nye til, se bilag 1 i [Naturstyrelsens virkemiddelnotat](#).

Virkemidlet mod randpåvirkning er at sikre sammenbinding og udvidelse af de påvirkede arealer. Det kan give muligheder for at søge tilskud, og samle indsatserne for naturpleje i større og ofte mere rentable driftsenheder.

Naturstyrelsen skriver at udtagning af lavbundsarealer i tilknytning til naturarealer kan skabe buffer mellem natur og intensivt drevne landbrugsarealer, og måske på længere sigt udvikle sig til natur. Set fra et erhvervsperspektiv, er det centralt i denne sammenhæng, at initiativer for at skabe gode muligheder for ekstensiv landbrugsdrift ikke bliver en stopklods for at etablere eller videreføre dyrehold i nærområdet. For eksempel hvis nye naturarealer afkaster ammoniakemissionskrav til husdyrbrug.

Da udpegningsgrundlaget sætter rammerne for den aktive forvaltningsindsats i natura 2000-områderne, kan kortlægning og udpegnings således også skabe nye muligheder for indtægter på lavproduktive naturarealer/landbrugsarealer.

[Til top](#)

Rullende planlægning

Planerne bygger på den ensartede indsamling af data, som sker i det nationale overvågningsprogram, NOVANA. NOVANA omfatter blandt andet kortlægning og tilstandsvurdering af habitatnaturtyper og leversteder. Kortlægningen i årene 2010 og 2011 førte til, at man i 2012 opdaterede udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.

Udpegningsgrundlagene var i høring, men uden kortbilag. Data, herunder kort, blev præsenteret i basisanalyserne den 20. december 2013. Basisanalyserne var ikke i offentlig høring, og det er således med planforslagene, man som lodsejer første gang bliver præsenteret for kortdata, udpegningsgrundlag og forvaltningsplan for naturen samlet, og derfor også første gang man reelt kan forholde sig til de konkrete mulige konsekvenser for ejendommen og erhvervsudøvelsen i og omkring området.

Det er en fælles opgave for kommuner og offentlige lodsejere at aftale nærmere på hvilke arealer og i hvilke kommuner, den konkrete indsats skal foregå. Indsatserne bliver dermed først konkrete i handleplanerne. Nogle steder vil indsatskravene dog være knyttet til meget små arealforekomster, og specifikke områder, hvorfor lodsejere kan forvente, eller allerede har modtaget, en henvendelse fra myndighederne. Dette er udmøntet i de områdespecifikke retningslinjer.

Virkemidlet i form af myndighedernes forvaltning af lovgivning, er bindende med vedtagelsen af Natura 2000-planerne, og kan få konsekvenser for alle lodsejere og erhvervsdrivende i og i nærheden af områderne. Ofte opdages konsekvenserne først ved den konkrete sagsbehandling, hvor det vil være vanskeligt at påvirke de allerede vedtagne planer. Derfor kan det være relevant for lodsejere og erhvervsorganisationer at forholde sig til de udkast til planerne der er i høring nu, og vurdere de mulige konsekvenser og indgive høringssvar.

[Til top](#)

Den videre proces frem mod handleplaner

Når de endelige planer foreligger i efteråret 2015, skal kommunerne udarbejde handleplaner for, hvordan de vil nå målene i Natura 2000-planen.

Kommunerne har 1 år til at udarbejde og vedtage handleplanerne. Forslag til handleplaner skal i offentlig høring i mindst 8 uger, senest 6 måneder efter Natura 2000-planens offentliggørelse.

Handleplanerne er kommunernes prioritering af indsatsen i den kommende planperiode. Men handleplanerne vil ikke indeholde konkrete stedspecifikke beskrivelse af tiltag for Natura 2000-området. Der er ikke noget krav om en forudgående dialog med lodsejerne, inden kommunerne udarbejder handleplanen. Først når handleplanerne er vedtaget, skal kommunerne forsøge at indgå frivillige aftaler med konkrete lodsejere for at opfylde målene i handleplanerne.

[Til top](#)